

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE

Dins Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.

Redacció General Barcel·l6-1-2.º

Administració Sta. Eulària, 25.

PALMA DE MALLORCA

LA AURORA

Surt cada dissapte per donar ventim i altres herbes an es qui s'ho guany

¿A ON LA VENEN? —

A Manacor: Ca-Mestre Antoni Fiol Ferrer, 5.—Ca l'amo Andreu Alcover, Centre, 13.

A Palma: Llibreria d'En Guasp Morey, 6.—Taller d'encuadernacions d' En Francesc Ferrer, Sta. Eulària, 25.—Llibreria de N. Ernest Frau, Brossa.—Llibreria Amengual y Muntaner.

PRETXA

d'En Pica Pica

Fa unes quantes setmanes que s'escriguer de «El Pueblo» D. Jaume Rullàn i Frau, ha deixat anar la Sagrada Escritura lo que aplaudim amb tota sa força de sa nostra ànima perque al manco no se farà tantes nafres an ets jonois ni emblanquinara amb dois i mentides an aquella pobre gent qui'l s'escolta.

No per això s'ha de creure i pensar el Sr. Rullàn que hàgem acabat de donarli ventim, perque encare mos resta una bona tasca d'acabar i desfer tants d'embuis i noningunades com ha escrits referent a la Sagrada Escritura demunt aquest setmanari solleric. Dissabte passat li prometeren continuar sa pretxa sobre aquest punt, però com are no dona tanta pressa, suposat que ell ho ha deixat anar, noltros ho perllogarem per dissabte qui ve si Deu ho vol i Maria i sa salut ha permet.

Mentres tant que parin es clotell En Juli Delpont i es terroler, cap-daigo de Manacor qui se firma *Conde*.

Hala parau, noninguns!

1

En Juli Delpont que desvarietja

Recordaran els nostros lectors que s'estiu de l'any 1906 Mossen Antoni M.ª Alcover va fer una excursió filològica amb els professors Doctor Schädel de Halle i Doctor Holle de Berlín. En aquesta excursió va recorre bona part del Rosselló i se va veure amb En Juli Delpont de Perpinyà el cual fins i tot va voler tenir a ca-seua i obsequiar lo millor que pogués an els sabis excursionistes. De llevó-en-sa ses relacions que-hi havia hagut entre En Juli Delpont i els professors alemanys i Mossen Alcover havien estat de lo més corals; emperó e-hu de pensar i creure que quant va esclatar sa guerra europea an En Juli Delpont se li va esclatar una altra cosa i desde ses columnes de *Le Rousillon* i de la *Revue Catalane* no s'ha aturat de caluniar de sa manera més toixeruda an aquells doctors alemanys i a Mossen Alcover.

En sustancia diu En Juli Delpont que s'objecte d'aquells filòlegs alemanys quant visitaren el Rosselló no era sa filologia, sino que era l'estudi geogràfic d'aquella regió a fi de proporcionar a s'estat major del Kaiser una bona partida de mapes per quant vengués sa guerra entre Alemanya i ses nacions aliades. Respecte a Mosseu Alcover no sempre ha dit lo mateix En Juli Delpont. En es principi deia que es filòleg mallorquí mai se va temer que els seus companys d'expedició fossen espies del Kaiser, deia que no se pot posar en dubta que Mossen Alcover va obrar sempre de bona fe (*Hâtans nous d'ajouter que la très Conne foi de Mosseu Alcover est hors de doute, dans set affaire*). Emperó després ha dit En Juli Delpont que Mossen Alcover obrava amb ple coneixement de causa, que Mossen Alcover va introduir en el Rosselló aquells espies alemanys amb sa condició de que el Kai-

ser havia de deixar per Espanya ses Illes Balears.

Per fenomentar aquestes afirmacions tan curioses En Juli Delpont se veu precisat a aduir unes proves tan estravagants com ses que hauria de presentar jo si are me passás per s'escudeller fer creure an els lectors de LA AURORA que anit sa lluna ha cantat es vouveri-vou.

No mos aturarem a refutar-lo an En Juli Delpont. Es tan ridícul lo que diu i u veu tant que parla de memoria que nigú veuria sa necessitat de prendre s'assunto en serio.

Es nostro bon amic i col·laborador, el jove i ja notable periodista, En Joan Estelrich l'ha pres per son conte an En Juli Delpont i dalt ses columnes de «La Veü d'Inca» li desfà tot lo que diu dels filòlegs alemanys i de Mossen Alcover com que desfer una calsa. Passeríen gust de lletgir-lo els nostros lectors an En Joan Estelrich.

Una pregunta ii volem fer an En Juli Delpont. Segurament escriu lo que escriu per fer un servici a France; quant la patria està en perill tots els bon patriotes se moven. Pero ¿es realment favorir la patria engarbullar unes dècimes desbaratades que han de fer riure a tot-hom? A nigú convencen, oh Monsieur Juli Delpont, els discursos d'una persona que desvarietja.

En quant a Mossen Antoni M.ª Alcover li enviam una en-hora-bona. Encare que lo que diu d'ell En Juli Delpont (sobre es conveni amb el Kaiser de que els alemanys respectaran ses Illes Balears) sigui una faula, a's cap i a la fi ès una faula fundada damunt es gran patriotisme de Mossen Alcover.

2

Es Comte de ses Terroles

Aquell terroler de Manacor que setmanes enrera va escriure una felicitació an aquell senyor de Sóller que sempre que parla de la Sagrada Escritura se fa unes jenoieres que treuen sanc, mos endressa dalt es darrer número de «El Pueblo» un article de prop d'una columna i mitja.

Mos diu que amb so fi de contrarrestar els seus arguments, lo únic que mos ha ocorregut, ha estat enflocarllí una rondaia molt xistosa sobre un sabater an-a qui sa dona li solía bestreure una pellissa cada dia.

Senyor terroler de Manacor: ¿i vos que mos heu presentat mai cap argument? Ni un ni mitx ni necessitat que que tenieu de presentar-ne cap ja que vos limitareu a fer-mos unes quantes preguntes perque noltros les contestassem. ¿An a que ve ido are es suposar que noltros volien contrarrestar els vostros arguments? Vaja no-hu sigueu tant terroler i no digueu paraules mentideres.

¿I deis que per contrarrestar els vostros arguments vos enflocarem sa rondaia des sabater? ¡Ja-hi anat tòrt! ¿I que no fenteneu es mallorquí, oh insigne terroler de Manacor? ¿I quant vos hem contat mai a vos cap rondaia? Aquella rondaia no tenia res que veure amb vos; la contavem i l'aplicavem an el Sr. Rullàn de Sóller.

Aquest terroler manacorí, cregut que lo des sabater anava per ell ¡si-hu ès carabassa! mos contesta amb una conterella que cau tan acertada com un floc a unes escorretjades de porquer.

Naturalment que lo que intenta amb lo que conta ès tirar una sanaia de fems a s'honorabilitat dels ministres de Deu.

¿Estam satisfet ja, oh grandíssim terroler de Manacor, després d'havermos baratats sa rondaia des sabater amb sa conterella indecentíssima des capellà? Hala idó des-suau; i en haver dessuat en poren comensar una altre, perque els escaravats e-hu fan així: després que han aportat una bolla an es niu se-n van depressa a fabricar-ne una altre de bell nou.

Mos tracta d'imbècils es terroler perque no sabem es punt geogràfic avon estàn situats l'Infern i el Purgatori. ¿Se-s vist mai un estúpit com aqueix terroler? ¿O el manco e-hu sab ell avon estàn aquests llocs de torment? ¿Que deu haver tengut cap revelació especial de Deu aquest terroler de Manacor? Si no l'ha tenguda, si ell tampoc sab avon estàn l'Infern i el Purgatori ¿com així mos tracta d'imbècils? Noltros sabem cert que existeixen l'Infern i el Purgatori, pero no sabem avon estàn i sabem que no-hi ha nigú a la terra que-hu sabí. Tot això sabem; i per tant sabem més que l'insigne terroler de Manacor el qual ès tan reble que no sab que Cristo no va donar notícies a nigú sobre es lloc que ocupen l'Infern i el Purgatori. ¿Qui ès s'imbècil aquí?

Perque els de LA AURORA no sabem avon estàn l'Infern i el Purgatori mos compara es terroler a un capità de barco que no sab avon va. «*¿Qué se diría—diu ell—de un capitán de barco que admitiese fletes y los cobrase a buen precio para llevarlos a un puerto que él mismo dijera que no sabe donde está? Se le llamaría farsante y se lo llevarían a los tribunales por estafa*». Passi aquest exemple, oh insigne terroler de Manacor; pero ¿i que no sabeu que es nostro capità es Cristo i que Cristo ès Deu i que Deu sab ben rebé avon estàn l'Infern i el Purgatori? ¡De terroler nostro! Meam ja mos citarà un capità de barco que sabí ses tresques per allà avon van els passatjers com es Deu dels cristians les sab per allà avon van els homos després de la mort. No'l citarà no es terroler; i no'l citarà perque no existeix.

També an aquest Comte de ses Terroles li volem fer una pregunta. ¿I vos que escriuiu ses animalades que escriu contra Deu i la seua Esglesia amb sa confiança que no aniren a l'Infern perque no-hi ha qui sabí avon està? Ido miram que-hi anau errat de contes, oh insigne terroler de Manacor. Deu que l'ha creat a l'Infern sab ben bé avon el va col·locar; de manera que si no vos convertiu, li serà ben bo de fer amollar-vós per sa dressera de cap an aquell floc de patiments. ¡Bovitjaví un poc els terroler amb aquestes coses! ¡Ei per ventura direu olí m'hi ha caigut! Nostro senyor no-hu permeti. Amen.

3

Els fabiolers contra el Kaiser

Els fabiolers que escriuen aquell setmari de Sóller que se diu «El Pueblo» aquesta setmana passada si nos mos hagués pegat amb riaies mos haurían resolt a sortir de sa neutralitat i a fer-mos partidaris dels aliats.

Conten els fabiolers aquelles notícies tan fresques que dugueren el periòdics i que ja han estat desmenti-

des tantes vegades sobre que el Papa va dir que el Kaiser era una especi de Martí Lluter i que es mateix Kaiser havia dit que s'objecte principal de tota sa seua vida era s'aniquilament de sa «superstició romana».

«*¿Se enteran de esto los jesuitas, jaimistas y demás reaccionarios españoles germanófilos—exclamen els fabiolers de «El Pueblo»?*».

Mos fa moltes riaies, tot això. Els fabiolers des gran rotatiu de Sóller que tenen sa ploma conseguida a escriure blasfemies ses més horribles contra Deu i la seua Esglesia, que no s'aturen d'escriure contra la Sagrada Escritura i contra tot lo que fa olor de Relligió, que en porer escriure dois i bestiases contra frares i capellans ja estàn contents, are se-n veuen a fermós odiós el Kaiser *precisament* baix es punt de vista de que es (segons diuen els fabiolers mentiders de «El Pueblo») inimic des catolicisme. Voltros també l'odiáu per això an el Kaiser ¿eh insignes fabiolers de «El Pueblo»? ¡Que-hu son d'endiots! ¿I are no compreneu que estau fent un paper ridícul dedicant-vos an aquesta propaganda? Si fos ve que el Kaiser anàs contra sa relligió catòlica, voltros serieu els partidaris més furiosos del Kaiser o el manco tocaria esser-ho. ¿No sou els grans defensors des mateix Berrufet precisament per això? ¡Ah grandíssims fabiolers! ¡Que vos compri qui no vos coneix!

Consti que an En Pica Pica el Kaiser no li ha fet cap fii canonge. Això vol dir que En Pica Pica an aquest moment no defensa el Kaiser i que únicament s'ha proposat fer veure a la gent es gran toix que passetjen aquesta trequelada de fabiolers que s'han refugiat a sa redacció des monumental setmanari solleric titulat «El Pueblo».

La Visió

Dins la montanya heu florit ho mansíssim Zacaries com un lliri dins la nit, i duis el calzer humit amb càntics de profecies.

Heu entrat avui per sort a cremar dins l'aula santa encens d'Arabia i del Nort; ¿com, però, heu quedat absort dins la fumassa odoranta?

Els vostros ulls n'estàn plens de la llum qui us retenia ran del altar dels encens que'l candeler de set blens il·lumina nit i dia.

No parlau! Ell poble espera la vostra bendició... Mes, vent-vos mut, fa renglera pel portal de Nicanò; i amb el respecte qu'impera dins la Casa del Senyó, diu, girant-se cap enrera: «Ha vist una visió...!»

J. CALAFAT Y MESQUIDA. Pre.

Lulisme

Mn. Bovè es Mort!

La paraula potent i etzisdora d'En Alcover va arribar massa prest per a recordar-lo com caldria tractant-se d'un llista com n'era ell; altre dia serà; altre l'ocasió en que s'aixecarà, fervent i altívola, la veu d'un poeta, erudit o sabi, i rememorarà en mots ben ciselats la memoria de Mossen Bovè.

A Barcelona va morir la setmana passada l'ardent deixeble del Beat Ramón. Això és tot quant mos ha dit eix telegraf que tramet tants de partes referents a toreros i polítiquetsos. Res pus; ni un comentari, ni una nota biogràfica sobre la figura i la personalitat del Rvt. D. Salvador Bovè...

Si un propagandista ha tingut la filosofia luliana a Catalunya, aqueix és estat ell; si un homo qui hage dedicada sa vida a la tasca superba, portentosa, no realitzada encare, de donar a coneixer amb tota la seva extensió el sistema científic complet de Ramon Lull, aqueix és estat Mn. Bovè.

Tots temps, el mateix pensament ocupà son cervell; tots temps dirigi son esforç i el concentrà a l'obra magna. Dalt la tribuna ateneista, dins el llibre, dins el folletet, dins la revista, aparegueren ses troballes, sos comentis, sos estudis fondos, d'esperit verament assadollat de doctrina luliana...

Avui la mort mos pren a l'admirat propagandista. Doblement mos n'hem de planyer are, amb motiu del sisè centenari de la mort del Beat... Es un company menys...

Hom ha dit que Mn. Bovè era un poc o un molt exagerat en sos desitjos i aspiracions; Hom ha considerat impossible la restauració que volia Mn. Bovè; mes Hom ha tingut que regoneixer son entusiasme, son delit, el gust i el pler amb que treballava per l'honra i gloria del Beat Ramón.

Al cel sia ell i tots els morts!

JOAN ESTELRICH.

El carruatge nou

El cotxer endiumenjat de cap a peus enganxava el tronc. Ells caballs, joves i des bri treien espiras del trispol empedrat. Els guarniments lluien com un ivori polit de fresc.

El carruatge nou de trinquis, no havia soplutjat encara ningú mai; els fuells no s'eren encalentits amb so rodar de les carreres; giscaven un poc amb sorreria de cosa nova.

Dins la cotxeria, el senyor jove, lligat en estament de matrimoni feia poc, noble de sanc i d'ànima, donava ordres gojosament.

—Mira, Jordi; amb bones, que has de portar el Senyor de tot lo món. No't fassi por l'aigo ni el fanc; de cap a l'Esglesia, i't poses a s'és ordres del Senyor Rector, i s'escolà ja't senyalarà el camí convenient.

Beure de be anirà! Avui qui plou, un bon servici farem a Deu!... Sents? sents? Ja'l toquen! és d'una doneta pobre, qui viu a's cap d'amunt d'Inca? Hala ja hauries de esser-hi! i que el Bon Jesús vos beneesca!

**

Les campanes tocaven tentament un combregar de dona.

El vent siulava, i l'aigua a ratxes esburbardes se rebatia per les parets.

Arreu, arreu ere un fanquer.

—¡Quinal l'astima, fills meus, que no hi pogueu anar amb aquest temps!— diu una doneta dins el casull del capde cantó.— i els infants guaiten al carrer i se fiquen mullats de la pluja, i anyoradiços d'anar an es combregar i

portar un fanalet.— Un pare-nostro per aqueixa germana nostra, que Deu li assistesqui per sa part que li sia més convenient!...

De cop el carruatge romà planta rant de l'escalonada de l'Esglesia!

El bo d'escolà ja treia el cap de l'escazell... Surt el Bon Jesús i dos jaiets germans de la malalta, jac-curts de l'any del casament, porten un fanalet per hom.

Arranca el cotxe, l'escolà toca qui toca la campaneta, i els dos jaiets, a un cornalò blaníssim de carruatge resen consirosos i astorats de l'angusta Companyia.

Darrera les vidrieres de botigues que regalimen roi seguit veuen llumets i gent agenollada resant resant...

Dins un casull de baixa traginada entra el Senyor de tot lo món... el Viàic per arribar al port del cel... menjà dels forts... l'Eucaristia...

Pax huic domini et omnium habitantibus in ea...

Els veinadets aplegats dins l'entrada servant una candeleta encesa resen o ploren... i la malalta perdona els enemics i's sent bitxosa... oh!...

La remor del carruatge... i els mots vibrants del *Te-Deum* s'allunyen cairrer avall i s'esvaneixen poc a poc... el saluet de la campeneta deixa dues fileres de llumets...

**

—Que vos sia enhorabonat!—No estau contenta de haver rebut el Senyor de tot lo món?— I en carruatge nou que és vengut, ah idò?... Es carruatge d'es novis?

—¡Oh! gracies! Som ditxosa!—digué feixugament la malalta.

—¡Que Deu vos guard! Maria Aina. —Adeu! adeu.

I surtiren dues velles escobletjant, i torcant-se una llagrimeta.

—Aqueixa vegada el Bon Jesús la treurà de penes! si està a l'ull de Deu! Mesquina de mi! res som an aquest món! Ell romannem ses darrer es d'aquella novellada de nostres jovintuts *Na Caleta, Na Ferrera i Na Roveia i Na Montrota*... res-res... ja estam a s'olivereta!

—Ja hu és! Bones siguem noltros! i digues-me, de quant ença s'usà aixó d'es carruatges?

—Toqué! si sempre hu hau fet! Bono, eucariana com eres; no sabies que feien a la vila! Idò, cap senyor surt a pasetjar ni empra per res nat del món el carruatge, si primer no hi hau duit el combregar a un malalt.

Mira encara tenc recort de quant estrenaren el carruatge de *Ca'n Vich*, amb so combregar de *Na Calenta*, al cel sia ella i tots los morts. I un de *Ca'n Ripoll* amb *Na Ferrera*, que tant i tant mos estimàvem. Oh! bon Jesús! i quina dona de Deu! ja'n venia de nescia! i son pare, s'homo més bo que ha existit baix de la capa de Deu!

—Uil aquest vent no amolla! alerta! an el paraigo que no'l te gir!— un paraigo de conxa, ample que n'abrigaria una dotzena.

Quant era al-lota vaig veure devallar del carruatge la senyora vella de Son Grave, al passar el Bon Jesús, porque hi pujàs es capellà. Sabs quina la deia, aquella bona de senyora. Idò, que no era just que ella qualcàs i el Senyor de tot lo món que anàs a peu? Això és gentcristiana! Bon cavera!

Eren arribades a's cap d'avall d'es carrer, i's despediren.— Bona nit!

**

El vent esglaiat giscava p'els carrers.

I el jove matrimoni, amb un cor trasportat de goig obrí la cotxeria al carruatge beneit...

UN CREUAT.

Cartes descloses

an en Miguel X.

CARTA I

Estimadíssim amic:

Fa molt de temps que vatx rebre ses vostres cartes, i sospit que vos haureu sentit picat de que no vos haja contestat mes prest, porque vetx que d'un parei de setmanes an aqueste banda ja no m'escriviu, com soliau.

Perque regonec que tenim motiu de queixarvos, per aixó are me vui explicar amb tota franquesa, manifestant per quin fi s'és estorbada tant aquesta carta meva.

Idó heu de creure i pensar que ja fá estona que tenia ansia de que succeís lo que are vetx. I no hu estranyeu, amic Miguel: Jo he sentit contar d'un quissonet molt menut i que tenia un cor com una persona, qui va acompanyar un dia es seu amo a una plaja lluny d'es poble. Es camí el va passar de lo més divertit i fent guitzeries a té qui té.

Peró, escoltau es pas, que fá plorera

Arriban, i l'amo, tot coratjós, desafiant es cops de mar que aquell dia, més que lo ordinari eren grossos i remorosos, tant remorosos que aquell renou espantava com si fos una amensada terrible, se despuia amb quatre grapedes, i arranca de correr cap a la mar a on volia pendre un bany. ¡Qué m'en direu? Es cuset, com se va veure tot sol, i l'amo dins s'aigo, com si endevinàs lo que havia de succeir, comensà a pegar grinyols llargs i desaforats, corria cap a un vent, i cap a s'altra, sa cova enrevoltada entre ses cames, i sense tenir consol.

Mentres tant l'amo segia 'sensa por per dins la mar, fent la quantra a ses ones, aquí caic allà m'aixec, i tira tira cap endins.

A ses vint pases de la vorera la mar feia un fondal, i allà hi rompien es cops de mar congriant una bona gruixa de sabonera blanca, que llavó la correntia escampava mar en-dins.

Aquell homo degué coneixer es perill que corria quant se temé de s'alta timba de devora es seus peus i se donà conte de sa mar fonda que tot e-hu removía; pero ses ones ja el s'havien fet seu, i encare que qualqu el va veure posar peu fito dins s'arena per resistir a una ona que s'era desfeta dalt sa plaja i tornava an es fondal amb forces que ja tenia estenuabes i tombà cap en-rera com un cos mort.

Ets homos que presenciaren sa desgracia, veren sortir d'es cap d'una estona es peus per demunt s'aigo i llavó una altra part d'es cos, però tot se tornà enfonsar; i encare que donaren avis i sorti una barca a pescar-lo, ja no va esser possible porque la mar anava desfeta de tot. Are anem a lo que fá al cas: aquell cuset havia presentida sa desgracia; s'udol que tot-d'una va amollar no'l se deixà de sa boca fins que tengué alé, i llavó va tornar reprendre, i grinyola qui grinyola va passar tot lo dia. ¡Ei! qué vos pensau? Lo'n-demà s'altre, que la mar va estar més calmada i la plaja s'ompli d'homos que'anaven a ajudar es mariners, encare trobaren es quissó assegut demunt s'arena, prim com un faió, just sa pell i ets ossos, tan fluix que no s'agontava dret, pero so cor sempre feel an es seu amo, gemegant dolorosament.

¡Havia estat es més heròic entre ets héroes d'aquella tragedia!

Vos he contat tot aquest pas, que es succeir per fer-vos veura que si un animal es capàs de tanta estimació, ¿jo no podrè esser capàs? No sé com vos queixau de que tot és egoisme entre ets homos, i per aixó vos feis trons de tot, i just tractau de passar-ho bé en aquesta vida, quant va esser un Homo Déu qui dalt la creu donà sa vida per

noltros! Ademés no estrayeu que m'haji torbat tant a contestar-vos, porque ses revelacions de ser vostres cartes m'han deixat fret sense porer agafar sa ploma. ¿Vol dir heu abandonat aquells bons consells i santes pràctiques, que essent nins i jovencells, vos i jo aprenfem plegats, allà a la vila? Heu volgut deixar ses carreres veies per ses novelles, que vos agraden més, tal vegada porque són més fàcils, i amb aire de gent que ha après molt a *fora Mallorca*, vos trobau de menos en pràcticar una Relligió que vos sembla d'entreniments curts. D'aixó tenia pòr ja fa una pila d'anys, i la pòr és venguda!

Peró jo teng coratge, i esper en nostro Senyor, que poc a poc, i en cartes successives, aclarirém qualque punt que teniu molt embuiat. S'existencia de Deu, sa seua Providencia, es se seu amor an ets homos, l'Iglesia..., tot aixó serà objecte de la nostra correspondencia.

Tal vegada vos serem útils; pero, si no hu conseguim, com es cuset planyívol, al manco haurem practicat aquell precepte tan agradable: «estimau-vos uns an ets altres, així com jo vos he estimat.»

FIL-I-FIL.

Nota Oficial de s'embaixada de Alemanya

El Consul d'Alemanya amb un atent B. S. M. mos suplica sa publicació d'aquesta nota.

»Los gobiernos de Inglaterra y de Rusia anuncian la publicación de nuevos documentos sobre pretendidas crueldades alemanas. Es probable que, igual que antes, tambien estos folletos habrán de ser repartidos en España por millares de ejemplares, con la prodigalidad de que tantas nuestras ha dado la propaganda enemiga.

»A pesar de semejante campaña, la Embajada Imperial, de acuerdo con el Gobierno Alemán, no descenderá a imitar el ejemplo de los adversarios. Pero siendo su ánimo oponerse a tiempo a cualquier interpretación errónea de su conducta, se ve en el caso de declarar que esta abstención no debe atribuirse a falta, ni siquiera a escasez de material relativo a violaciones del derecho de gentes y crueldades cometidas por los aliados. La actitud de la Embajada Imperial obedece a la firme convicción de que una propaganda enfocada de propósito a los bajos instintos y al estímulo de sensaciones groseras del público, como lo es, en efecto, la mención de fantásticas crueldades que los aliados inventan, resultará contraproducente, porque ofende el alto nivel óptico e intelectual del pueblo español, a cuyo sentido crítico, despierto y perspicaz no puede esconderse que con el empleo de semejantes medios, se declara de hecho, la impotencia de poder aplicar otros mas eficaces contra la nación a quien por tales procedimientos se calumnia.

»La Embajada Imperial ha recibido numerosas pruebas que hacen constar la verdad de esta interpretación y creo, por consiguiente, no deber ofender los sentimientos del pueblo español con la comunicación de los horrores desgraciadamente cometidos por los adversarios de Alemania, que están comprobados con absoluta certeza por declaraciones juramentadas de testigos oculares.

»Alemania se estima satisfecha de tener a su disposición otra clase de medios para hacer comprender a los países neutrales la justicia de su causa.

»Los documentos alemanes sobre las

»crueldades y violaciones del derecho
»por parte de los aliados, en unión de
»las declaraciones que más tarde se
»tomarán a nuestros prisioneros civiles
»y militares que ahora se hallan en los
»países enemigos, formarán el material
»científico de comprobación que ha de
»abrir los ojos al mundo entero, sir-
»viendo, además, de base a la genera-
»ción venidera y a la investigación his-
»tórica para fallar en definitiva sobre
»quienes han sido los verdaderos cul-
»pables.

»Por todo lo dicho, la Embajada Im-
»perial persistirá en lo futuro, limitán-
»dose a hacer constar sencillamente
»los hechos concretos si lo juzga oportu-
»no, en determinados casos, o a re-
»chazar, con brevedad, las acusaciones
»de los adversarios, dejando sin con-
»testación sus réplicas y mentís; todo
»con el fin de ahorrar al público eno-
»josas polémicas.

»Sin embargo, todos los interesados
»podrán examinar en las oficinas de la
»Embajada Imperial los documentos
»probatorios, cuya publicación, al solo
»objeto de excitar la opinión española
»contra los enemigos de Alemania,
»desdeñamos, por los motivos indica-
»dos.

»Entre esos documentos figuran los
»que ponen de manifiesto el procedi-
»miento empleado por tropas francesas
»y franco-tiradores; el voluminoso ma-
»terial de investigación sobre el caso
»Lovaina, la conducta de los rusos en
»Prusia Oriental, y muchas pruebas en
»contrario sobre la campaña calumnia-
»dora de los aliados.

La Verge del Moli

Altres temps quant jo corria
pels carrers, essent infant,
entre els molins que hi havia,
que dançaven tot lo dia
al buf del vent de llevant,

Recort que dalt un turó,
sortint de la meua vila,
n'hi havia un d'alt i redó
que'n un petit covatxó
hi tenia sa pobila:

Una Verge riallera,
rossa com el blat de Juny,
rossa com la gent fanera
que dins l'immensa blatera
porta la falç an el puny.

Tan bella n'era el matí
com l'hora baixa frescal,
quant portava el serení
rialles de cor fredí
i cançons de majoral.

Recort que una eura garrida
s'enfilava fins allà,
i a dins sa fulla atapida,
una parella atrevida,
son bell niuet va posar.

De rossinyols era el niu
amb cançons de primavera,
la Verge, son goig festiu,
va beneir, i el seu niu
dugué a terme la barquera.

Quant venia la vesprada,
quant somreia el bell matí,
es sentia llur tonada
dolça com bresca escistada
de mel tota romaní.

Si el sol bronía a l'entorn
i el bon jornalier colrava,
la verge del seu sojorn,
amb vent frescal de mig-jorn,
tota la plana alegrava.

I quant la fosca venia
tornant la gent del seu tai
amb alegre cantoria,
la seva ma beneia
lo fruit de lo seu treball.

¡Oh garrida molinera
d'un molí ara aixalat!
quant pas per la carretera
vostra vista refrigera
mon ser amb un recort grat.

Si tingués un collari
de perles com la rosada,
bella Verge del molí,
seria mon present fi
a vostra imatge calrada.

Reina de mos sommis bells,
dels sommis de minyonía.
¡Qui pogués com els aucells
florir amb somnis novells
a vostros peus, Oh Maria!

Ara som gran ja, senyora,
i em brinda l'ilusió,
mon coret que vos anyora,
del bell passat en penyora
vos ha feta una cançó.

Si, garrida portalana
de nostra vila gentil,
rebeu si us plau, sobirana,
eixa cançó de la plana
que ha sortit d'un cor humil.

SEBASTIÀ GUASP.

Lluchmajor—14—VI—15.

«La Llegenda del Rei Josafat», (Tradicció oriental)

Diris un d'aquells reines d'Orient va
neixer un príncep i es seu naixament
fou per tothom motiu de goig i alegria.
Solament son pare estava ple de trist-
tor, massa preocupat per lo que havia
d'esdevenir a son tendre fill i tant i
tant s'entristí que a la fi cridà a tots
els sabis orientals perquè li diguessen
sa sort que havia de tocar an es seu
fill.

Aquests sabis pensaren i delibera-
ren lo que'ls havia encarregat el rei, i
llavors es més autorisat li va dir:—Ton
fill abans de reinat s'haurà de veure
amb una ocasió difícil; haurà d'escullir
entre fer o no fer una cosa. Si escul-
leix bé serà feliç i un redentor de l'
humanitat; si no esculleix o esculleix
malament serà un bon rei.

—Estig content de sebrer tot això—
diu agrait el rei—No vull que es meu
fill sia redentor de l'humanitat perquè
els redentors sempre són víctimes de
sa generosidad des seus sentiments, i
suposat que jo som estat feliç, ben
content amb lo que mon pare me va
deixar, vull que'l meu fill imiti es meu
exemple.

Llavonses el rei ja no pensava mes
que en alliberar son fill d'aquella elec-
ció difícil, que li senyalaven els sabis,
i per això feu axecar un magnífic cas-
tell en mitx del camp, tot voltat d'her-
mosos jardins i altes murades.

Aquí fou tancat el príncep sens altre
companyia que la des seus criats, ri-
gurosament prohibits de parlar de co-
ses tristes i de mostrar-se apenats, a fi
de que el príncep cresqués dins un
ambient d'alegria i pau artificial sense
coneixer per res del mon els dolors i
desdixes que a tothom afligeixen.

Després d'una vintena de primave-
res aqueix jove, ja espigadet, arribà a
sospitar que's trobàs pres, que en el
mon hi hagués altres terres que trespas-
car i altres persones amb qui conversar i
un dia dematí a trenc d'aua, fugí d'
amagat i s'en anà per un camí aon va
trobar un homo ajegut, tremolant de
fret devall un abre, i plorant.

—¿Que tens?—diu el príncep—¿Per
qué plores?

—Oh Senyor, estig malalt, i m'han
tret de casa perquè no poria pagar sa
renda.

Mes envant trobà una dona tot en-
dolorada sospirant i gemegant:

—¿Qué teniu santa doneta?—tornà

a preguntar el príncep—¿De qué hus
doleu?

—Ha mort mon espòs—diu ella—i
som romasa tota soleta.

—Pero...i que moren els homos?

Es cap d'una estona troba un ninet
amb ses galtes escaldades de tant de
plorar, que li allarga sa ma diguent:

—Una llimosneta per amor de Deu,
que hi ha dos dies que no he menjat
ni tastat res, i me muir de fam.

—Però...és possible que hi haja nin-
gú que no tengui un roagó de pá per
dur-se a sa boca.

Tot això fe badar ets ulls an aquell
príncep i li feu veure com aqueix mon
era una vall de llàgrimes i amargues
tristors i havent-lo trobat els seus criats
que més que depressa li deien que tor-
nàs an es seu castell, los respongué:

—M'haveu duit enganat: sa vida no
és lo que me pintaven, eternament
plasenta, amable i alegres. Caminant
p'el mon he trobat lo «dolor humà» i
jo no vull abandonar-me a s'egoisme
de ses meues riqueses mentres hi haja
llàgrimes que aixugar i pobrets que
socorrer.

—Senyor—diu un criat—vos haveu
de reinat.

—Jo vull reinat—diu el príncep en
mitx de ses ànimes donant-me a ses
obres de misericordia, l'exercici més
bell, noble i sant an el que se pot con-
sagrar ningú nat del mon.

C. BERNHARDT.

L'onso

Un onso de tamany i aspecte mons-
truos habitava dins els boscs d'una
montanya. Humbert i Eustaquí, dos cas-
sadors encara només que's passetja-
ven per allà aprop sentiren parla del
terrible animal, i digueren: «Noltros
ben aviat l'huriem agafat»

I desde aquell dia començaven a
anar an el bosc per complir sa paraula
dematar l'onso Horabaixe arribaven a
s'hostal, i encara que no tenguessen ni
una treseta—fent bona cara buidaven
copes amb gran dalit i amb no man-
co talent devoraven tot quant l'hostale-
ra les tenia preparat.

No cregueu que fessen contes d'es-
tafar l'impost del seu hostatge an aque-
lla bona gent, no; ells més de dues ve-
gades s'havien dit l'un a l'altra: mos
podien tractar bé perquè lo que traurem
venent la pell de l'onso serà més que
suficient per pagar an els hostalers.

Un dia mentres trescaven per dins el
bosc, veuen com l'onso s'acostava a ells
bramolant d'una manera terrible

N'Ambert apuntà i va desaparar un
tir; la pó li havia fet tremolar el pols,
i non esperar pus romanços, més aviat
que depressa s'enfilà dalt un abre. L'
altra company, N'Eustaquí ni tan sols
va desaparar l'escopeta; se va allargar
en terra i returant l'alè va fer el mort.
L'onso s'hi va acostar, li llepà la boca
el nàs i les oreies i despres se'n anà
allunyantse peusadament i sensa ferli
cap mal perquè es sabut que'ls onsos
no van de morts.

Quant ja no'n veuen ni la pols n'
Humbert va devallar de l'abre i corre-
guent de cap a son company que encara
estava en terra, mitg mort de's susto,
li digué «A veure, a veure, i que t'ha
dit a l'oreia aquell animalot?»—«M'ha
dit—contestà n'Eustaquí—que no con-
vé mai vendre la pell d'un onso sense
haverlo mort abans».

FAR.

RONDAIES DE MENORCA

Sa criada trapacera (1)

Assó diu qu'era un Rectó d'un po-
blet que tenia una criada molt trapacera.
Sempre n'hi feia d'esgarrades.
Tenia es defecte d'esser llarga d'un-
gles i aprufitava ses estones que el
Rectó tenia ocupades per menjar-se lu
bo i milló que hi havia dins la casa.

El Rectó s'en va arribar a cançar
d'ella i un día li va dir:

—Mira, he pensat de que puc pas-
sar sense criada, he cercat un al-lotet
per servir-me i crec que me bastará.
Ensenya-li lu mes necessari, mostra-li
tot lu de la casa i quant ja hu sabrá
t'en podrás anar.

Ella hu contà a s'enamorat i tan ban-
dués com eren van quedar pactats tots
dos per fer-ne una an el Rectó.

Agafá es criadet nou i cosa per cosa
li anava mostrant tot lo de la casa i li
deia el nom, però malament.

Li va mostrar el Rectó i li va dir
que se deia *El Pare Santis Deis*. I
s'atlotet s'el va aprendre de có an
aqueit nom. Després li va mostrá es
llit i li digué qu'alló era es *Potestatis*.

—Mira, assó son es *xirimillis*.—li
deia mentres li ensenyava es peúcs,—
i assó son ets *escarabitalis*, i li senya-
lava ses sabates.

Va veure es moix i li va di qu'alló
era es *Retipoti*, i es foc sa *clarencia*.
Li mostrá allavores sa paissa i va dir
que se deia, es *vitroc*; el passetjá pes
carrès i li digué qu'eren ses *llongues*
llargues.

Quant el va tenir ensenyat així va
avisar an el Rectó de que ja s'en podia
anar i van quedat arranats p'es ves-
pre.

Ella ¿que fa? fa venir s'animorat i
quant va esser ben fosc que tothom
dormia, van ben carregar un assa de
dublès, sobressades cuixot i tot lo bó
i millor que van trobar dins la casa.
Quant hu tingueren carregat fermaren
un cerru d'estopa a sa coa des moix,
li van pigat foc i van fugir a deveres.

Es moix quant sent sa calentó davés
sa carn, parteix com un cuet cap a sa
paissa aont hi jèia es criadet, qu'esta-
va just davall s'estudi del Rectó i pigà
foc a sa paia. Es petit just que se'n en-
tem s'aixeca i s'en va an es quartu del
Rectó i per despertar-ló li deia:

Pare Santis Deis
vos qui estau en potestatis
posau-vós es xirimillis
i ets escarabitalis
qu'el Retipoti ha vingut
tot carregat de clarencia
ha tengut poca prudencia
hi ha pigat foc an es vitroc.

El Rectó, quant el va sentir no'l va
ent ndre cap mot i se girá a s'altra
custat.

S'atlutet després corre cap an es
balcó i comensa a dir també:

Germans i parroquians
curreu per ses llongues llargues
qu'el reti-poti ha vingut
tot carregat de clarencia
ha tengut poca prudencia
i ha pigat foc an es vitroc.

Peró sa gent tampoc no's va moure,
ell fugí a currents i rectoria i Rectó al
punt va està tot encés i encara hi deu
estar sino hu han pagat.

Sa Papparreta (2)

Assó vol dir que era una casa que
no tenien mes que fiis i cap fia. Son
pare i sa mare, haurien fet s'uastre en

(1) Me la va contar n'Antoni Moll Triay
de Mitjorn-gran.

(2) Me la contar en Ramón Faies de
Mitjorn-gran.

